

Arkivsak : 200602771
 Arkivkode : E : Q50 &00:
 Saksbeh. : Arnljot Bjelland, Sidsel
 Haugen, Bergljot Anda

Behandles i utvalg:	Møtedato	Utvalgssaksnr
Styret i Sandnes Parkering KF	12.09.06	
Utvalg for byutvikling	20.09.06	160/06
Utvalg for tekniske saker	04.10.06	
Formannskapet	19.09.06	60/06

HØRING – NY FELLESE PARKERINGSREGULERING

SAKEN GJELDER

Samferdselsdepartementet har sendt rapporten "Ny felles parkeringsregulering?" ut på høring (vedl.1-sammendrag). Rapporten gir omfattende tilrådninger som vil medføre relativt store økonomiske og administrative konsekvenser for private og offentlige aktører innen parkering. Oppfølging av tilrådingene vil kreve en rekke lov- og forskriftendringer.

Fristen for høringen er 1. oktober. Høringsuttalelsen legges fram for styret i Sandnes Parkering KF, utvalg for byutvikling, utvalg for tekniske saker og endelig godkjenning i formannskapet. Sandnes kommune avgir sin uttalelse gjennom denne saken.

BAKGRUNN OG FORMÅL

Parkeringsnæringen har vært i en sterk utvikling både i omfang og organisering. Fra å være et område med tilnærmet bare offentlige tilbydere, betjener private parkeringsselskaper i dag over 60% av markedet. Når bare kommunal avgiftsparkering er særskilt regulert, vil tjenesten dermed fremstå som svært ulik på de enkelte parkeringsområder når det gjelder vilkår for parkering, sanksjoner ved brudd på vilkårene, klageadgang, skilting m.v. Tilståtte offentlige rettigheter som kommunal parkeringstillatelse for forflytningshemmede, er også dels forringet som følge av noe færre særskilt avsatte plasser blant annet som følge av overgang til privat drift på tidligere offentlig regulerte parkeringsplasser.

Samferdselsdepartementet har sett det som nødvendig å foreta en helhetlig gjennomgang av offentlig og privat avgiftsparkering, med formål å legge grunnlaget for etablering av ett felles regelsett for all avgiftsparkering. En arbeidsgruppe har gjennomgått offentlig og privat avgiftsparkering etter følgende mandat:

1. Gjennomgå og beskrive dagens marked og organiseringen av dette for å avdekke forbedringspotensialet i forhold til:
  - a) generell brukerretting overfor publikum
  - b) særlig brukerretting overfor funksjonshemmede, herunder så langt som mulig avklare og harmonisere rettighetene til forflytningshemmede med parkeringstillatelse
  - c) å fjerne eventuelle konkurransevridninger i næringen
  - d) å forenkle og rendyrke myndighetsoppgaven.
2. Vurdere alternative virkemidler for å utløse forbedringspotensialet gjennom:
  - a) regelverkstilpasning
  - b) økonomiske virkemidler
  - c) fysiske tiltak

Føringene for arbeidet har vært å avdekke eventuell konkurranseulikheter mellom kommunale og private tilbydere, å øke brukerrettingen for alle grupper og å søke et hensiktsmessig skille mellom offentlig nærings- og myndighetsutøvelse på området.

RAPPORTENS INNHOLD

Rapporten er delt i tre: Del I gir en generell beskrivelse av avgiftsparkering etter gjeldende offentlige regelverk og private avtalevilkår, del II problematiserer dagens organisering og rettstilstand, del III gir konkrete anbefalinger om tiltak.

Arbeidsgruppen var bredt sammensatt, og har i rapporten kommet med tilrådninger som innebærer betydelige endringer i forhold til dagens ordning, herunder:

- Felles regelverk gjennom en obligatorisk ordning, regulert i lov og forskrift for alle som tilbyr parkering til allmennheten. All vilkårsparkering (parkering mot avgift) tilgjengelig for allmennheten må skje innfor denne ordningen
- Tillatelse, etter bestemte krav, kreves av alle som tilbyr parkering til allmennheten.
- Felles kompetansekrav til personell
- Tilsynsfunksjon tillegges Statens Vegvesen
- Alle parkeringsområder skal ha en godkjent skiltplan
- Statens Vegvesen regionalt foreslås som skiltmyndighet
- Ett felles skilt, "den hvite P på blå bakgrunn" foreslås brukt
- Harmonisering av betalingsordningene, herunder fjerne kravet om forhåndsbetaling. Tilbudet skal være både for- og etterbetaling, med mynt eller kort
- Felles sanksjon med én sats for alle overtredelser, med unntak for feilparkering på særskilt plass for forflytningshemmede
- Felles regulering av adgangen til fjerning av kjøretøy
- Det offentliges tilbakeholdelsesrett for sikkerhet for fjerningskostnader foreslås fjernet
- En felles obligatorisk klageordning foreslås innført, med klagerett til selskapet, og deretter til felles klagenemnd. Nemndas avgjørelser gjøres bindende for aktørene
- Svekkede innfordringsordninger for kommunene foreslås
- Forflytningshemmede får bedre og like vilkår, uavhengig av hvem som driver det aktuelle parkeringsområde, herunder: Fritak for betaling på alle plasser innen ordningen. Ca 5 % av plassen pr definert område avsettes til forflytningshemmede. Tidsbegrensning utover ordinær tillatt tid defineres. Universell utforming av betalingssystemene foreslås. Forbud mot av-/pålessing på "HC-plasser" foreslås innført. Tildelingskriteriene og klageordningen for særskilte p-tillatelser tilrås gjennomgått
- Vurdering av organisering, konkurranse og skatteplikt for kommunalt drevet parkeringsvirksomhet foreslås gjennomgått
- Utjevning av konkurransevilkårene i næringen kan medføre at kommunal parkeringsvirksomhet må deles i egne selskaper
- Ny vurdering av "enerettsområde" – offentlig skiltet gate/vei, åpen for alminnelig ferdsel
- Større fleksibilitet i utøvelse av kommunal vilkårsparkering, herunder konkurranseutsetting foreslås
- Det bør åpnes for interkommunalt samarbeid om håndheving av særlige trafikale bestemmelser og reguleringer, blant annet å kunne kjøpe tjenester fra annen kommune

VURDERINGER

Rapporten omhandler i hovedsak tjenesteyting i form av tilbud om avgiftsparkering og håndheving av slike plasser; hvordan parkeringsvirksomheten skal utøves, hvilke krav som bør stilles til tilbydere uavhengig av offentlig eller privat eierskap og grunn, avklare konkurranseforhold mellom tilbydere og rettigheter og plikter mellom tilbydere og ulike brukergrupper. Bruk av parkeringsregulering som virkemiddel for å oppnå trafikale, miljømessige og sikkerhetsmessige mål er ikke del av framstillingen.

Rapporten avdekker utslagsgivende forskjeller både mellom og innen offentlig og privat avgiftsparkering. Dette gir et lite oversiktlig marked for både brukere og tilbydere. Sandnes kommune mener at fagområdet vil være tjent med en gjennomgående lov- og forskriftsfestet regulering for å ivareta ønsket vektlegging av hensynene til brukerretting, like konkurransevilkår og en hensiktsmessig avgrensning av de ulike offentlige rollene.

Forholdet til kommunens parkeringspolitikk

Forslag til parkeringsregulering påvirker i en viss grad Sandnes kommunes vedtatte parkeringspolitikk. Høringsforslaget bygger opp om å prioritere forflytningshemmede, sikre at drift og håndheving gir god tilgjengelighet for alle trafikantgrupper og legger opp til enkel og lettfattelig parkeringsregulering. Samarbeid mellom kommunal og private parkeringsselskap i forhold til etablering og drifting av anleggene tilrås. Dette i tråd med kommunens vedtatte parkeringspolitikk. Arbeidsgruppen vurderer i liten grad kommunenes bruk av parkeringsregulering og avgiftsparkering som virkemidler for å realisere parkeringspolitikken.

Forslag til skilting

Det tilrås lik skilting av offentlige og private parkeringsanlegg og Sandnes støtter forslaget til felles skilt. Vi er imidlertid uenig i gruppens tilråding av Statens vegvesen som skiltmyndighet. Den nye felles parkeringsreguleringen må tilpasses nylig vedtatte skiltforskriften der kommuner med trafikkteknisk kompetanse kan få delegert myndighet til å fatte vedtak for plassering av skilt nr. 552 (blått parkeringsskilt) på eget veinett. Kommunen er plan- og veimyndighet og vil med sin lokalkunnskap være den rette instansen også som for skiltmyndighet.

Selv om det i prinsippet synes fornuftig å legge skiltmyndigheten på samme sted som tilsynsmyndigheten, er det konstatert at regionkontorene til Statens vegvesen i dag har liten kompetanse på vilkårsparkering. I hovedsak befatter staten seg med parkeringsskilting som har med sikkerhet og avvikling av trafikk på eget veinett, ikke avgiftsparkering og andre former for vilkårsparkering på lokalveinett og private tomter.

Slik situasjonen er i dag har vegkontoret problemer med å følge opp de oppgavene de har som skiltmyndighet for riks- og fylkesveinettet. Skiltmyndighet for vilkårsparkering skjer utenom dagens riks- og fylkesveier, og vil i sin helhet komme som et tillegg til dagens oppgaver. Her må man forholde seg til en næring med behov for rask behandling, kompetanse og forutsigbarhet. Dette får man ikke ved å legge skiltmyndigheten til de lokale vegkontorene. Sandnes kommune anbefaler at skiltmyndighet for vilkårsparkering tilpasses nylig vedtatte skiltplaner. Dermed vil skiltmyndigheten for de forskjellige typer parkeringsregulerende skilt ligge hos samme myndighet.

Forholdet til myndighetsutøvelse, konkurranse og drift

En vesentlig del av høringsdokumentet omhandler vurderinger av forhold som arbeidsgruppen fremhever som konkurransefortrinn for kommunene. Eneretten fremholdes, samt at kommunen har en rekke roller som gir mulighet til påvirke og legge premisser. Det stilles

spørsmål ved hvor tette skott det er mellom de ulike kommunale instansene mht. plan, forvaltning og drift. Videre drøftes muligheter for kryss-subsidiering når driften er en del av kommunen. Kommunenes fritak for skatteplikt blir videre fremholdt som et særlig konkurransefortrinn og reises konkrete problemstillinger i tilknytning til kommunale foretak. Arbeidsgruppen tilrår at skattemyndighetene gjør en nærmere vurdering, og at det i tillegg foretas en ny vurdering av hvordan enerettsområdet skal avgrenses/defineres.

Sandnes kommune mener det ikke er grunnlag for å iverksette disse nye utredningene. Kommuneloven gir kommunene anledning til selv å velge hvordan oppgaveløsningen skal foregå og styres, og dette prinsippet må fastholdes. Kommunale foretak er lovregulert form innenfor kommunen som rettssubjekt. Av dette følger at det er kommunen som er ansvarlig for alle forpliktelser i foretaket, herunder både finansiering og risiko. Et kommunalt foretak kan imidlertid danne datterselskaper som aksjeselskap og da gjelder aksjelovens bestemmelser for dette fullt ut. At kommunen utøver ulike oppgaver i en tjenesteproduksjons kjede, er ikke særskilt for parkering. Planmyndighet er kommunalt lovpålagt oppgave, som skal utøves i samsvar med plan- og bygningsloven, herav følger også regulering av privat eid grunn. Å trekke ut kun enkeltstående deler i vurdering av kommunale konkurransefortrinn, slik arbeidsgruppen gjør blir ufullstendig.

Vurdering av fordeler og ulemper av de foreslåtte endringer:

Fordeler

- Felles regelverk med bruk av kjente offentlige skilt vil føre til bedret og forenklet forståelse for brukerne. Rettsikkerheten bedres trolig samlet sett for brukerne, men innen offentlig parkeringsregulering er rettsikkerheten ivaretatt gjennom dagens parkeringsforskrift og forvaltningsloven. Forbedringen er i all hovedsak knyttet til privat regulering. Det vil være av interesse for brukerne å vite hvem som er operatør.
- Like og forbedrede rettigheter for forflytningshemmede, gjeldende uavhengig av operatør, vil føre til en enklere og bedre ordening for disse brukerne.
- Innføring av en godkjennelsesordning og tillatelse for å drive avgiftsparkering ses på som en styrkning av kvaliteten, og er en fordel for alle.
- Felles klagenemnd er i utgangspunktet en fordel. Brukerne vil ha like forhold, og unngår i utgangspunktet å stige over den terskel det er å bringe saken inn for Tingretten.
- Solidaritetsansvaret opprettholdes, og utvides til også å gjelde for private operatører.
- Obligatoriske krav til utdanning av personell er viktig. Dette må ses i forhold til at det etableres fagbrevordning for trafikkbetjener.
- Muligheter for interkommunalt samarbeid også i forhold til trafikale bestemmelser og reguleringer.

Ulemper

- En deling mellom offentlig håndheving av trafikale adferdsregler og avgiftsparkering på veier og gater, vil kunne være forvirrende for brukerne. Disse ordningene inngår i underlaget av parkeringspolitikken og inngår i dag i begrepet myndighetsutøvelse. Myndighetsutøvelse bør fortsatt omfatte avgiftsparkering på offentlige veier og gater.
- At betalingsplikten ikke opprettholdes når det foreligger en klage, anses som uheldig. Arbeidsgruppens mindretall støttes i sin argumentasjon om innføring av klagegebyr, men innføring av gebyr støttes ikke. Betalingsplikt synes å være den mest rettfærdige ordening, for ikke å få et større antall klager, hvor betalingsutsettelse kan være en årsak.

- Størrelsen på kontroll-/tilleggsavgift bør fastsettes i et forhold til dagens nivå, sammenlignet med størrelsen på gebyr for andre trafikale forhold. 100% økning eller mer synes å være drastisk. En "rabattordning", hvor det gis lavere sats ved rask innbetaling, f.eks. innen 2 uker, kan være et virkemiddel for en effektivisering av "systemet". En justering av gebyrsatser for overtredelse av stansforbud, parkeringsforbud og uberettiget stans på plass for forflytningshemmede bør differensieres etter alvorlighetsgrad.
- Skiltmyndigheten foreslås lagt til Statens vegvesen. Regulering av vilkårsparkering krever rask behandling, kompetanse og forutsigbarhet. Ut fra at vilkårsparkering er lagt utenom riks- og fylkesveinettet og at instansen har begrenset kompetanse på vilkårsparkering bør skiltmyndigheten kunne delegeres til kommunen i tråd.

Rapporten tar for seg en rekke forhold som i dag er forbeholdt det offentlige, som er en integrert del av parkeringshåndhevingen og parkeringspolitikken. Arbeidsgruppen vier kommunenes muligheter til å benytte avgiftsparkering som et virkemiddel i den overordnede parkeringspolitikken. Det er ofte et samspill mellom bruk av adferdsregulerende skilt og avgiftsparkering. Målene om trafikksikkerhet, trafikkavvikling og miljø er en helhet. En deling av håndheving av gebyrbelagte forhold og avgiftsparkering vil kunne virke forvirrende, da brukerne kanskje må forholde seg til flere aktører. En mulig deling av kommunenes enheter vil kunne bli unødig byråkratisk og mindre effektiv.

OPPSUMMERING

Arbeidsgruppens rapport er omfattende og foreslår en rekke endringer i forhold til dagens praksis, både overfor kommunale og private aktører i markedet. Beskrivelsen av dagens situasjon tilkjenner et behov for en endring som gjør det forståelig og enklere for brukerne og gir de forflytningshemmede et rettferdig og allmenngyldig system.

KONKLUSJON

Sandnes kommune støtter en rekke av arbeidsgruppens vurderinger og forslag til endringer. En del uavklarte forhold relatert til annen lovgivning anses ikke nødvendig å ta med ved revisjon av parkeringsforskriften. De forhold hvor Sandnes' syn avviker fra arbeidsgruppen fremkommer i nedenforstående vedtak.

Saken skal behandles i styret i Sandnes Parkering KF, utvalg for byutvikling, formannskapet og utvalg for tekniske saker. Denne behandlingsplanen er lagt for å i størst mulig grad kunne overholde høringsfristen.

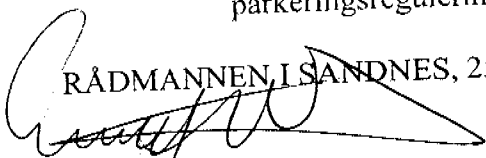
Forslag til

VEDTAK:

1. Sandnes kommune støtter forslaget til felles forskrift, parkeringsskilt og sanksjoner. Størrelsen på kontroll-/tilleggsavgift må vurderes ut fra alvorlighetsgrad og ses i sammenheng med gebyr som blir tillagt andre parkeringsovertredelser.
2. Sandnes kommune støtter forslaget om obligatorisk krav til utdanning som skal ende opp i fagbrev for trafikkbetjener.
3. Sandnes kommune er uenig i at skiltmyndighet for vilkårsparkering legges til Statens vegvesen. Kommunen er ut fra kompetanse og nærhet den rette instans

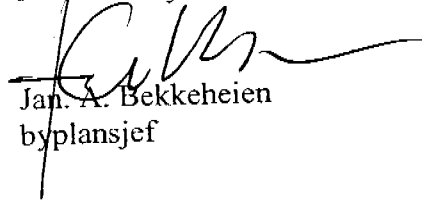
- for denne myndigheten. Muligheten for å søke delegert skiltmyndighet må opprettholdes i tråd med nylig vedtatte skiltvedtekter.
4. Sandnes kommune støtter ikke forslaget om gebyr for klagebehandling i nemnd. Dagens ordning med betalingsplikt opprettholdes.
  5. Konkurranselovgivning, skattlegging og EØS bestemmelser utgjør generelle rammebetingelser for kommunene og som dermed er lovregulert. Sandnes kommune er uenig i at en særlovgivning som vegtrafikkloven og forskrifter gitt i medhold av denne, skal gjøres styrende for valg av kommunal organisering og styring.
  6. En særskilt deling av kommunens avgiftsparkeringskontroll og myndighetsutøvelse anbefales ikke. Kommunenes muligheter for å benytte parkeringspolitikken i trafikk- og samfunnstyring må opprettholdes.
  7. For øvrig består Sandnes kommunes høringsuttalelse til rapport "Ny felles parkeringsregulering?" av de merknader som omtales i denne sak.

RÅDMANNEN I SANDNES, 25.08.2006

Leidulf Skjørestad
kommunaldirektør

Gunnar Byrkjedal
kommunalsjef

Jan. A. Bekkeheien
byplansjef

Odd A. Vagle
Kommunalteknisk sjef

Vedlegg:

1. Høringsutkastet -- sammendrag m/brev

Utrykt vedlegg:

1. Sak __/05 -Parkeringspolitikken i Sandnes.
2. http://www.odin.no/sd/norsk/dok/hoering/paa_hoering/bn.html